Informacja dotycząca instrumentów finansowych oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w instrumenty finansowe w OPERA Domu Maklerskim Sp. z o.o.

1. Informacje ogólne

Każda inwestycja w instrumenty finansowe niesie za sobą ryzyko realizacji stopy zwrotu niższej od oczekiwanej przez inwestora a w związku z tym istnieje możliwość utraty części lub całości zainwestowanych środków, w szczególnych przypadkach utraty kapitału przekraczającego zainwestowane środki finansowe.

Poziom ryzyka i skala możliwych zysków lub strat zależna jest od rodzaju wybranego przez Klienta instrumentu finansowego. Zmiana kursów poszczególnych instrumentów finansowych zależna jest od czynników makro i mikroekonomicznych w tym polityki, prawa, podatków, stóp procentowych, kursów walut czy cykli koniunkturalnych.

Przy inwestycjach kapitałowych dodatkowym ryzykiem jest czasowy lub całkowity brak możliwości realizacji zleceń kupna lub sprzedaży z uwagi na ograniczoną płynność określonego instrumentu finansowego, zawieszenie notowań lub wykluczenie instrumentów z obrotu.

2. Skala ryzyka dla poszczególnych instrumentów

Najniższą skalę ryzyka stanowią inwestycje w obligacje skarbowe oraz obligacje innych emitentów posiadających wysoki rating wiarygodności kredytowej. Wahania kursów obligacji zazwyczaj są znacznie mniejsze od wahań kursów pozostałych instrumentów finansowych i w głównej mierze zależą od zmiany oprocentowania oraz okresu pozostałego do ich wykupu.

Zdecydowanie większym ryzykiem charakteryzują się inwestycje w akcje przedsiębiorstw, ponieważ poza czynnikami makroekonomicznymi dochodzi ryzyko OPERAcyjne przedsiębiorstw, w których spodziewane wyniki finansowe z działalności mogą różnić się od oczekiwań rynku. Może to powodować duże wahania kursów akcji. Przy inwestycjach w akcje Klient narażony jest na utratę części lub całości zainwestowanych środków, w szczególności w przypadku korzystania z możliwości kredytowania inwestycji, zwiększającej siłę nabywczą środków finansowych, ale jednocześnie zwiększającej odpowiednio ryzyko inwestycyjne.

Najwyższy poziom ryzyka stanowią inwestycje w instrumenty pochodne, wymagające od Klienta zainwestowania mniejszych środków finansowych w stosunku do wartości zawieranej transakcji. Związane jest to z wysokością depozytów zabezpieczających transakcje, które zazwyczaj ustalane są przez izby rozliczeniowe jako procentowa część wartości instrumentu pochodnego. Przez zastosowanie wysokiej dźwigni finansowej, czym w praktyce jest stosowanie niskich stawek procentowych depozytu zabezpieczającego, inwestycja ta może okazać się bardzo zyskowna. Jednocześnie w przypadku niekorzystnej zmiany ceny instrumentu pochodnego Klient jest narażony

na znaczące straty, mogące przewyższać wniesione początkowo jako depozyt zabezpieczający środki finansowe.

Poniżej zamieszczono ogólną charakterystykę poszczególnych instrumentów finansowych oraz związanego z nimi ryzyka inwestycyjnego. Nie jest to jednak informacja w całkowity sposób wyczerpująca charakterystykę ryzyka inwestycyjnego. Informacje dodatkowe, mające wpływ na wahania kursów instrumentów finansowych publikowane są przez emitentów instrumentów finansowych (prospekty emisyjne, memoranda informacyjne, prospekty informacyjne, warunki emisji), dostępne są w serwisach informacyjnych, stronach emitentów oraz w informacjach zamieszczonych na stronach internetowych giełd.

3. Charakterystyka instrumentów

OBLIGACJE są dłużnymi papierami wartościowymi emitowanymi w serii, w których emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji, czyli obligatariusza (Klienta) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia, w szczególności zwrotu określonej sumy pieniężnej w terminie wykupu obligacji, wraz z należnymi odsetkami, według warunków przedstawionych przez emitenta.

Ryzyko inwestycji w obligacje uzależnione jest od wiarygodności emitenta, który w szczególnych przypadkach może nie być w stanie wywiązać się z przyjętych zobowiązań. Poziom ryzyka inwestycyjnego mierzony jest jakością kredytową (rating). Najwyższe ratingi, ale nie zawsze, posiadają obligacje skarbowe, emitowane przez rządy państw oraz obligacje emitowane przez organizacje ponadnarodowe. Niższe ratingi posiadają zazwyczaj obligacje komunalne, emitowane przez samorządy terytorialne oraz obligacje podmiotów prywatnych np. obligacje przedsiębiorstw. Skala ratingu może być przedstawiana przez agencje w sposób przyjęty jako standard dla danej agencji. Szczegółowe opisy przyjętych wartości ratingu są zawsze dostępne na stronach internetowych agencji ratingowych.

Dodatkowo obligacje mogą zyskiwać lub tracić na wartości w przypadku zmian rynkowych stóp procentowych, gdzie w przypadku wzrostu stóp cena obligacji może ulec zmniejszeniu, a w przypadku spadku, cena obligacji może wzrosnąć.

CERTYFIKATY INWESTYCYJNE są instrumentami finansowymi emitowanymi przez fundusze inwestycyjne zamknięte. Wartość certyfikatów uzależniona jest od trafności inwestycji funduszu inwestycyjnego emitującego certyfikaty inwestycyjne i jest od niego zależna. Cena rynkowa może być różna od wartości przedstawionej w wycenie certyfikatów inwestycyjnych publikowanej przez emitenta, przez co wycofanie się z inwestycji przed terminem wykupu certyfikatów inwestycyjnych, po cenach rynkowych, może okazać się mniej korzystne w stosunku do właściwej ceny certyfikatu inwestycyjnego. Przy obrocie certyfikatami inwestycyjnymi znaczący wpływ ma czynnik niskiej płynności, gdzie sprzedanie większej ich liczby może mieć znaczący wpływ na ich cenę, przez co inwestycja może okazać się ryzykowna.

AKCJE są papierami wartościowymi inkorporującymi prawa udziałowe i majątkowe, dającymi m.in. prawo udziału w zysku oraz masie likwidacyjnej spółki będącej ich emitentem. Cena akcji uzależniona jest w głównej mierze od kondycji finansowej spółki odbieranej przez rynek, w tym rynek na którym akcje zostały wprowadzone do obrotu, który dokonuje wyceny wartości akcji, co może powodować ich dużą zmienność. Inwestycja w akcje dobrego przedsiębiorstwa daje szansę na duże zyski, ale należy pamiętać, że okres prosperity dla danej spółki może się niespodziewanie zakończyć, co będzie skutkowało spadkiem wartości wyceny giełdowej akcji lub w przypadku upadłości, całkowitą utratą ich wartości.

Na działanie i przyszłe wyniki przedsiębiorstwa ma wpływ szereg czynników wewnętrznych jak i zewnętrznych. Wpływają na to czynniki makroekonomiczne, takie jak wielkość popytu na dany produkt, polityka, prawo, podatki, stopień nierównowagi makroekonomicznej, stopy procentowe, inflacja, kursy walut, ceny surowców, cykle koniunkturalne, tempo wzrostu gospodarczego, poziom inwestycji czy poziom konkurencji. Czynniki zewnętrzne, które powinny zostać wzięte pod uwagę to polityka działania spółki, jakość zarządzania, koszty działalności, szanse rozwoju itp.

Ponadto akcje obciążone są ryzykiem płynności obrotu, zawieszeniem notowań lub wykluczeniem instrumentów z obrotu.

W krótkim okresie czasu, na skutek działań spekulacyjnych, akcje mogą charakteryzować się dużą zmiennością cen.

PRAWA DO AKCJI są instrumentami finansowymi zbliżonymi do akcji, notowanymi w czasie, w którym określona emisja akcji nie została jeszcze zarejestrowana w sądzie rejestrowym i w depozycie papierów wartościowych. Podlegają one tym samym czynnikom ryzyka co akcje. Po zarejestrowaniu emisji akcji, prawa do akcji zostają zamienione na akcje i stają się pełnoprawnymi papierami wartościowymi. W przypadku kiedy sąd rejestrowy oddali wniosek o wpisanie podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru przedsiębiorców, obrót prawami do akcji zostaje wstrzymany. Emitent zobowiązany jest do zwrotu środków wpłaconych w czasie subskrypcji według ceny emisyjnej, która może odbiegać od ceny, którą Klient zapłacił w obrocie zorganizowanym za nabyte prawa do akcji.

PRAWA POBORU są instrumentami uprawniającymi do złożenia zapisu na akcje nowej emisji, określonej spółki, według warunków określonych przez emitenta. Dokonując nabycia akcji nowej emisji, poprzez wykonanie prawa poboru, inwestorzy zachowują udział procentowy, który reprezentowali przed emisją nowych akcji. W przypadku kiedy inwestor rezygnuje z prawa zapisu na akcje nowej emisji, dla akcji dopuszczonych i znajdujących się w obrocie zorganizowanym, może on prawa poboru sprzedać w terminach notowania prawa poboru, pod warunkiem, że prawa te zostały dopuszczone i znajdują się w obrocie giełdowym.

Znaczącym ryzykiem inwestycji związanej z wykorzystaniem praw poboru jest brak złożenia w stosownym czasie zapisu i opłacenia akcji nowej emisji, wykorzystując posiadane prawa poboru lub nie sprzedanie ich podczas wyznaczonych dni obrotu. Termin, w którym można kupić lub sprzedać

prawa poboru notowane na rynku jest ograniczony (zazwyczaj do kilku dni). W przypadku kiedy inwestor nie skorzysta z prawa zapisu na akcje nowej emisji oraz jeżeli nie sprzeda praw poboru, wszystkie posiadane prawa poboru przepadną, co stanowi niewykorzystanie korzyści finansowych oraz możliwość utraty części wartości związanych z nimi akcji.
Prawa poboru podczas obrotu charakteryzują się zwykle dużo większą zmiennością cen w stosunku do akcji, których dotyczą.

KONTRAKTY TERMINOWE (zarówno kontrakty typu futures i kontrakty typu forward) to instrumenty finansowe, oparte na instrumencie bazowym takim jak indeksy giełdowe, towary, waluty, obligacje lub akcje, gdzie kupujący zobowiązuje się do zakupienia w przyszłości (w zależności od serii kontraktu) określonego instrumentu bazowego. Sprzedający kontrakt zobowiązuje się jednocześnie do sprzedania określonego instrumentu bazowego.
W przypadku zamknięcia otwartej pozycji przed czasem zapadalności kontraktu, inwestorom wypłacana jest różnica między kursami kupna i sprzedaży kontraktów, a kupno lub sprzedaż w czasie zapadalności kontraktu, określonych instrumentów bazowych, nie dochodzi do skutku.
Konieczność dostawy lub odbioru instrumentów bazowych w terminie rozliczenia, określona jest w standardzie danego kontraktu. Dla kontraktów na indeksy, akcje, waluty wszelkie zobowiązania regulowane są z reguły w postaci rozliczeń pieniężnych.
Inwestycja w kontrakty terminowe obarczona jest ryzykiem charakterystycznym dla instrumentu bazowego np. dla kontraktu na indeks WIG20, w przypadku spadku wartości indeksu, spadała będzie również cena kontraktu. Należy pamiętać, że inwestując w kontrakty terminowe lokowana jest jedynie mała część własnych środków finansowych i przez zastosowanie dużej dźwigni finansowej Inwestor ma szansę na teoretycznie nieograniczone zyski. Jednocześnie, w przypadku niekorzystnej zmiany ceny kontraktu terminowego musi się liczyć z możliwością poniesienia znacznej straty, mogącej przekroczyć wysokość wniesionego kapitału w momencie otworzenia pozycji. Cena kontraktu terminowego nie odzwierciedla dokładnie ceny instrumentu bazowego, bowiem uwzględnia ona również zweryfikowaną przez rynek prognozę dalszego wzrostu lub spadku cen instrumentu bazowego.
W przypadku inwestycji w kontrakty, których standardy rozliczenia zobowiązują inwestora do fizycznej dostawy lub zakupu określonych towarów lub instrumentów w terminie zapadalności (kontrakty z fizyczną dostawą), nie zamknięcie pozycji w odpowiednim terminie, może skutkować koniecznością wykonania dostawy lub zakupu towarów lub instrumentów stanowiących instrument bazowy danego kontraktu. Rozeznanie na temat specyfiki inwestycji w poszczególne kontrakty ma zatem kluczowe znaczenie.
Szczegółowe informacje odnośnie charakterystyki i parametrów kontraktów futures określone są w standardzie kontraktu oraz warunkach obrotu publikowanych przez organizatora obrotu kontraktami, np. Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

OPCJE to instrumenty finansowe o postaci kontraktu, w których w zależności od rodzaju opcji (kupna lub sprzedaży), nabywca ma prawo do realizacji (kupna lub sprzedaży) instrumentu bazowego po ustalonej cenie w dniu wykonania. Opcje charakteryzują się dużą zmiennością notowań, a ich cena zależna jest od wartości instrumentu bazowego (w szczególności oczekiwań jego wartości w dniu zapadalności). Przy kupnie opcji maksymalna strata inwestora nie jest większa od sumy zakupu opcji (zapłacona premia opcyjna). W przypadku wystawienia opcji (sprzedaży), strata, podobnie jak przy kontraktach może przekroczyć wartość wpłaconych środków finansowych.
Przy opcjach czynnikiem istotnie wpływającym na ich wartość jest czas pozostały do wygaśnięcia opcji. W momencie zbliżania się terminu jej wygaśnięcia, nawet przy braku zmian wartości instrumentu bazowego, wartość opcji może spadać i przez to czynnik czasu będzie miał tutaj niekorzystny wpływ dla nabywcy opcji.
Płynność na opcjach jest bardzo mała i w konsekwencji zawieranie większych transakcji może spowodować znaczące zmiany w wycenie opcji.

WARRANTY są to pochodne instrumenty finansowe, których cena zależy od instrumentów bazowych. Warrant jest zobowiązaniem emitenta do wypłacenia nabywcom kwoty rozliczenia, gdzie dla warrantu kupna jest to różnica pomiędzy ceną instrumentu bazowego, a określoną przez emitenta warrantu, ceną wykonania. Dla warrantów sprzedaży kwotą rozliczenia jest dodatnia różnica między ceną wykonania określoną przez emitenta, a ceną instrumentu bazowego. W przypadku jeżeli warrant dotyczy instrumentu, który może być przedmiotem obrotu np. akcja, wykonanie go może polegać również na dostawie (odpowiednio sprzedaży lub kupna) instrumentu bazowego po określonej cenie.
W przypadku kupna warrantu ryzykujemy utratę, analogicznie do opcji, całości zainwestowanych środków. Jeżeli sprzedajemy warrant, nasze straty nie są ograniczone jedynie wpłaconymi środkami.
Warrant charakteryzują się dużą zmiennością kursów i niską płynnością obrotu.